

СРПСКИ ПОСМАТРАЧИ
У ОБАЛИ СЛОНОВАЧЕ

ИЗМЕЂУ СЕВЕРА И ЈУГА

Мировна операција Уједињених нација у Обали Слоноваче (UNOCI) успостављена је Резолуцијом Савета безбедности УН 1528, која је усвојена у фебруару 2004, а на основу процене да ситуација у тој земљи представља континуирану претњу светском миру. Припадници Министарства одбране Републике Србије у тој мировној операцији учествују од 1. маја 2004. са три војна посматрача. Међу њима су били и наши саговорници који су се управо вратили из те далеке афричке земље...

Пре свега десетак дана тројица припадника Министарства одбране Србије, мајор Ненад Зонић, капетан прве класе Владимир Костур и капетан Александар Живковић, вратили су се у земљу по истеку њиховог једногодишњег мандата у Обали Слоноваче, где су учествовали у мировној операцији Уједињених нација. У разговору који смо водили у Центру за мировне операције, покушали смо да сумирамо утиске у главама и срцима, током дванаест месеци живота и рада у тој афричкој земљи.

■ ПОГЛЕД УНАЗАД

Бивша француска колонија Обала Слоноваче потпуно политичку независност стекла је 1960. године. Ипак и данас, готово пола века касније, може се закључити да је независност само формална јер је остао велики утицај Француске на све сфере живота. Након стицања независности, Обала Слоноваче је деценијама била економски и политички ослонац нестабилној Западној Африци, да би после државног удара 1999. у земљи настала криза, а потом, три године касније, уследио и грађански рат. До примирја склопљеног 2003. године у рату је погинуло на хиљаде, а протерано више од милион људи.

Земља је такозваном Зоном поверења подељена на два дела: северни, на коме се налази побуњеничка војска „Нове снаге“ на челу са бившим

студентским лидером Сороом и броји око 40.000 побуњеника и јужни, где су легалне владине снаге војске и полиције којих има око 18.000. Иако побуњеника има више, многи од њих нису наоружани нити униформисани. На челу земље је председник Гбагбе који се налази у јужном делу. У основи сукоба севера и југа јесте борба за моћ и сви инциденти су мотивисани политичким и племенским разлозима.

Мировна операција Уједињених нација у Обали Слоноваче (UNOCI) успостављена је Резолуцијом Савета безбедности УН 1528, која је усвојена у фебруару 2004. године, а на основу процене да ситуација у тој земљи представља континуирану претњу светском миру.

Осим поменутих снага, карактеристично је да се на простору те афричке земље налази и око четири хиљаде припадника француских оружаних снага, Ликорн, а на основу дугорочног војног споразума о билатералној војној сарадњи те две земље. Ликорн има специјални статус и није под командом УН-а.

■ МАНДАТ МИСИЈЕ

Најважнији задатак припадника мировних снага у Обали Слоноваче, који су распоређени у 17 тимова, била је контрола Зоне поверења у којој није био дозвољен покрет наоружаних снага севера и југа. То је био и најтежи задатак посматрача пошто су се у зони слободно кретали припадници Ликорна који су неретко ометали редовне контроле, а дешавало се и да су ограничавали кретање посматрача Уједињених нација.

Мандат мисије УН обухвата и послове разоружања, повратка расељених лица, заштиту особља УН, институција и цивила, подршку хуманитарним акцијама, имплементацију мировног процеса, подршку у области људских права, обезбеђење спровођења закона и владавине права. Један од задатака било је и спровођење пописа становништва што је до сада највише обављено на северу земље. Колико је значајно да се тај задатак спроведе сведочи податак према коме готово 7,6 милиона становника нема идентификациона документа нити се зна њихово порекло. Иако су за ту сврху одвојена средства, ни-

Локални превоз у Обали Слоноваче

СТРУЧНЕ ПРИПРЕМЕ

Курс за мировне посматраче, који су завршили наши саговорници, дао им је одличан основ за рад у мисији, а ниво знања језика и познавања компјутерских вештина који су имали био је довољан за рад без икаквих проблема. Као веома користан они оцењују тренаж за управљање теренским моторним возилима који су имали пре одласка у мисију, а који им је знатно олакшао обављање редовних дужности, пошто се дешавало да дневно возе и по хиљаду километара.

је постојала политичка воља да се попис обави.

Сва тројица наших саговорника су током боравка у Обали Слоноваче радили у њеном и северном и јужном делу где су, осим контроле спровођења ембарга на оружје, контролисали нелегалну продају дијаманата и племенитих метала. Како се дијамантска поља налазе у северозападном делу земље, под контролом побуњеника, снаге УН нису имале приступ пољима што им је знатно отежавало посао. Постоје подаци према којима је прошле године нелегално извезено дијаманата у вредности од око 40 милиона долара и то преко Гане која је добила санкције на извоз те врсте дијаманата, а извоз је пребачен на Мали. Другим речима, за разлику од много чега другог, нелегална трговина функционише сасвим нормално.

Наше саговорнике у Обали Слоноваче заменили су мајори Саша Милутиновић, Драган Селимовић и Драган Пејић. Њих је дочекала сасвим другачија ситуација у земљи, од оне коју су пре годину дана затекли њихови претходници. Наиме, 11. марта ове године, после директних преговора између вођа сукобљених страна, председника Гбагбоа и Сороа, постигнут је споразум да се у року од пет недеља формира Влада националног јединства. Влада је формирана пре истека утврђеног рока и формиран је нови генералштаб, а снаге севера и југа интегрисане су у јединствену војску Обале Слоноваче. За премијера нове владе изабран је Соро.

Интересантан је податак да је највећи проблем приликом формирања јединствене војске био тај што високе чиновне војних команданата са севера, који су раније били подофицири у војсци Обале Слоноваче, нису хтели да признају на југу. Због тога су за водеће личности у новом генералштабу изабрани људи који нису имали значајније улоге на северу нити на југу. Споразумом је предвиђено и формирање Зелене зоне уместо Зоне поверења која је укинута, спровођење пописа становништва и након десет месеци одржавање избора на свим нивоима.

И поред оптимистичких договора и поступака, али и процена да је тренутна безбедносна ситуација у мисији стабилна, истиче се да је даљи развој догађаја непредвидив јер искуства из прошлости указују да многи споразуми нису спроведени до краја. О даљем развоју ситуације у Обали Слоноваче верујемо да ћемо вас информисати такође из прве руке. ■

Сања САВИЋ

БЕЗБЕДНОСНИ РИЗИЦИ

Честе оружане пљачке и убиства на путевима, блокаде путева, недовољна безбедност објеката у којима су становали, честе демонстрације против снага УН, висок ризик у саобраћају, највећи су безбедносни ризици са којима се сусрећу посматрачи УН у Обали Слоноваче.

У току мисије сва тројица посматрача из Србије одликована су медаљама које се додељују након шест месеци и годину дана боравка у мисији, завршили су обуку у спровођењу инспекције наоружања и опреме, а капетан Александар Живковић је завршио курс за заштиту дечијих права.

Ипак, уз све ризике, када се осврну, кажу да им је најтежа била одвојеност од породице.

АНАНАС И БАНАНЕ ЗА ДОБРОДОШЛИЦУ

Иворијанци су веома дружељубив народ, домаћински расположен. Свако село, ма колико велико односно мало било, има свог вођу који прима посетиоце, разговара са њима и преговара. Сваки гост је добродошао и увек ће бити почашћен, макар то били вода или воће. Ипак, приметно је да је домаће становништво наследило негативне навике колонијалиста пошто се богати према сиромашнима односе као што су се колонијалисти односили према локалном становништву. Социјалне разлике су снажно изражене, тако да се на ободима најсиромашнијих села могу видети виле попут оних у Београду.

СЛОНОВАЧА – БЕЗ СЛОНОВА

Обала Слоноваче назив је добила због тога што су њене луке некада биле главни центри за извоз слоноваче у Европу. Данас се, кажу, у тој земљи не може видети ниједан слон.

И поред тешких послова које деца у Африци обављају од најранијег узраста, увек су расположена за фотографисање